

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 360805	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	7 januari 2026
	Datum oordeelvormende commissie *	14 januari 2026
	Datum besluitvormende raadsvergadering	21 januari 2026
	Opsteller	A Tilma
	Telefoonnummer	

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Beleid financiële bestaanszekerheid
-------------------	-------------------------------------

Te besluiten om

1. Het beleid Financiële Bestaanszekerheid 2026–2030 vast te stellen;

Inleiding

De gemeenteraad heeft opdracht gegeven een vernieuwd en toekomstgericht armoedebelief te ontwikkelen waarin financiële bestaanszekerheid centraal staat. Uit de evaluatie van de Rekenkamercommissie bleek dat het eerdere armoedebelief onvoldoende actueel en uitvoerbaar was, en dat monitoring en samenhang misten. Hierdoor was er geen stevig beleidskader dat richting gaf aan de totale inzet rondom armoede, schulden, minimaregelingen en participatie.

Met het beleid Financiële Bestaanszekerheid 2026–2030 wordt een nieuwe koers neergezet, gebaseerd op de kernwoorden voorkomen, versnellen, vereenvoudigen en versterken. Dit beleid is tot stand gekomen via een participatief proces met inwoners, ervaringsdeskundigen, beleidsadviseurs en maatschappelijke partners.

Het nieuwe beleid geeft uitvoering aan het Strategisch Beleidskader Sociaal Domein door de kernopgave *Bestaanszekerheid bevorderen* verder te concretiseren. De strategische doelen uit het Strategisch Beleidskader worden vertaald naar heldere ambities, een samenhangende aanpak en uitvoerbare acties. Daarmee vormt dit beleid geen nieuw, op zichzelf staand kader, maar is het een thematische uitwerking binnen het bestaande Strategisch Beleidskader. Het versterkt de richting die eerder is vastgesteld en maakt deze toepasbaar voor de praktijk van inkomen, armoede, schulden, jeugd en participatie.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het huidige beleid

Met het nieuwe beleid Financiële Bestaanszekerheid 2026–2030 wordt een duidelijke koerswijziging ingezet ten opzichte van de eerdere Armoedekalender. Waar de Armoedekalender vooral bestond uit een verzameling losse maatregelen, biedt het nieuwe beleid een samenhangende, meerjarige visie op financiële bestaanszekerheid. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Van losse maatregelen naar één samenhangende visie: de Armoedekalender maakt plaats voor een meerjarige, integrale benadering van financiële bestaanszekerheid.
2. Van reageren naar voorkomen: sterkere focus op preventie, vroegsignalering en het voorkomen van schulden, in plaats van alleen armoedebestrijding.
3. Van complexe routes naar eenvoud en toegankelijkheid: vereenvoudiging van regelingen en een duidelijkere, beter vindbare toegang voor inwoners.
4. Van regelgericht naar inwonergericht werken: vertrouwen, maatwerk en een mensgerichte benadering staan centraal.
5. Specifieke aandacht voor kinderen, jongeren en statushouders: extra inzet op het doorbreken van generatiearmoede, ondersteuning van jongeren bij de overgang naar volwassenheid en gerichte begeleiding van statushouders om financiële stabiliteit en participatie te versterken.
6. Domein overstijgende samenwerking: inkomen, schulden, gezondheid, opvoeding, wonen en participatie worden in samenhang benaderd in plaats van per afzonderlijk domein.

Voor meer toelichting op de nieuwe koers wordt verwezen naar hoofdstuk 4 van het beleid Financiële Bestaanszekerheid.

Beoogd effect

Het beleid beoogt de financiële bestaanszekerheid van inwoners structureel te versterken door in te zetten op preventie en een toegankelijk, integraal en mensgericht stelsel van ondersteuning, zodat schulden worden voorkomen, inwoners sneller worden geholpen en partners binnen het sociaal domein samenhangend samenwerken.

Argumenten

1.1 Financiële bestaanszekerheid staat lokaal én landelijk onder druk

Steeds meer huishoudens ervaren structurele financiële tekorten, ook wanneer zij werken. De armoede-intensiteit, schuldenproblematiek en bestaansonzekerheid hebben directe impact op gezondheid, participatie en leefbaarheid. Ook in Harlingen is het aantal inwoners dat onder de 120%-grens leeft relatief hoog, en heeft 8,4% problematische schulden (boven het Friese gemiddelde). Een integrale gemeentelijke aanpak is daarom noodzakelijk.

1.2 Het nieuwe beleid biedt een helder, samenhangend en toekomstbestendig kader

Het nieuwe beleid verbindt bestaande instrumenten (schuldhelpverlening, minimaregelingen, preventie, vroegsignalering, jeugd en participatie) binnen één gedeelde koers. Hierdoor ontstaat meer voorspelbaarheid en consistentie in de uitvoering, zowel voor inwoners als professionals.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

1.3 Het beleid sluit aan op landelijke ontwikkelingen en verplichtingen

Het beleid is afgestemd op o.a.:

- Participatiewet in balans;
- Nationaal Programma Armoede en Schulden;
- Basisdienstverlening schuldhelpverlening.

Deze landelijke ontwikkelingen vragen om eenvoud, vroegsignalering, maatwerk en integrale dienstverlening. Het nieuwe beleid operationaliseert deze beweging lokaal.

1.4 Dit beleid volgt uit de opdracht van de gemeenteraad

De gemeenteraad heeft opdracht gegeven een vernieuwd en toekomstgericht armoedebeleid te ontwikkelen waarin financiële bestaanszekerheid centraal staat. Met dit beleid wordt uitvoering gegeven aan deze opdracht.

Kanttekeningen

1.1 Financiële bestaanszekerheid is een breed maatschappelijk vraagstuk

De gemeente kan niet alle oorzaken van financiële kwetsbaarheid oplossen. Landelijke belastingen, toeslagen en inkomensniveaus blijven van grote invloed. Het beleid richt zich op wat lokaal wél mogelijk is, maar blijft afhankelijk van landelijke hervormingen.

1.3 Monitoring is nieuw en moet worden opgebouwd

De halfjaarlijkse factsheets vormen een belangrijk instrument om te sturen, maar vragen om een goede gegevensinfrastructuur en samenwerking met partners. Het eerste jaar is een opbouwjaar.

Financiën

Structurele middelen

Uitvoering vindt plaats binnen de bestaande budgetten voor armoedebeleid, werk & participatie en sociaal domein. Hierbij wordt integraal ingezet op preventie, jeugd, minimaregelingen en samenwerking in de keten.

Incidentele middelen

Voor pilots of innovaties kan incidentele financiering nodig zijn. Daarbij geldt dat eerst wordt onderzocht in hoeverre landelijke of regionale middelen hiervoor kunnen worden ingezet. Alleen wanneer dergelijke middelen onvoldoende beschikbaar zijn, wordt een aanvullende inzet van gemeentelijke middelen voorgesteld. Eventuele voorstellen worden, indien aan de orde, separaat aan college en raad voorgelegd.

Juridisch

Er zijn geen juridische gevolgen verbonden aan vaststelling van dit beleid.

Communicatie

Na besluitvorming door college en raad wordt het beleid opgenomen in de gemeentelijke communicatiekanalen. Partners binnen het sociaal domein worden actief geïnformeerd zodat implementatie gezamenlijk kan plaatsvinden.

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Participatie

Het beleid is ontwikkeld via een uitgebreid participatief proces. De input uit kerngroepen (dienstverlening, schuldhulpverlening, jongeren, minimabeleid, werk & participatie, statushouders) is direct verwerkt in het nieuwe beleid.

Fatale termijn

N.v.t.

Uitvoering

De uitvoering wordt gevolgd via halfjaarlijkse factsheets en de reguliere planning-en-control cyclus.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	<i>n.v.t.</i>
Intrekken beleidsnota's:	<i>n.v.t.</i>
Gevolgen ander beleid:	<i>n.v.t.</i>

Bijlagen

Beleid Financiële Bestaanszekerheid 2026-2030 Gemeente Harlingen

Harlingen, 2 december 2025

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S. van Gent

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Beleid financiële bestaanszekerheid
------------	-------------------------------------

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 2 december 2025

Besluit

1. Het beleid Financiële Bestaanszekerheid 2026–2030 vast te stellen;

Besluit aangepast

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 21 januari 2026

, de voorzitter

, de raadsgriffier